

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

II. An Decimæ institutæ sint & præcepta de jure divino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

tract. de decimis, numer. 9. & Abulens. super Matth. 23.
 Unde consequenter dicendum, eum, qui nunc omittit
 decimas solvere ministris ecclesiæ, præsertim non in-
 digentibus, non peccare † contra jus naturale, sed so-
 lum contra jus positivum Pontificium, ut mox dice-
 mus.

QUÆRO SECUNDO, *An decima instituta sint,
 & præcepta de jure divino?*

5 Respondeo, † communem resolutionem esse, quod
 à Deo instituta fuerint, & olim saltem sub veteri lege
 præcepta. Deus enim O. M. *Exod. 22.* præcepit, eas sol-
 vi; *Decimas*, inquit, *& primitias tuas non tardabis of-
 ferre*, & *Lev. ult. omnes decima terra tua de pomis arborum,
 siue de frugibus Domini sunt, & illi sanctificantur,*
 & *Num. 18.* cum sacerdotibus, qui & ipsi erant ex tribu
 Levi, dedisset Deus omnia primitiarum jura, Levitis
 concessit decimas omnium fructuum, & pecorū, sum-
 mo vero Sacerdoti decimam decimæ Levitarum, &
 hoc quoad decimas prædiales seu reales. De persona-
 6 libus vero † habetur 2. *Esd. 10.* ibi, *Leviti decimas
 habent in omnibus urbibus, in quibus opus nostrum ex-
 ercetur; & Deuter. 12. Offeratis decimas, & primitias
 manuum vestrarum.* Dubium autem maximum est,
 an hoc præceptum nunc obliget. Et quidem quod ob-
 7 liget, illa ratio potest afferri, quia † morale præceptum
 videtur, ut probat *Tyndar. d. tract. de decim. numer. 25.*
 & *Andr. Hisp. in reg. decim. vers. 4.* fui interrogatus,
 8 *num. 1.* moralia autem præcepta † obligant etiam tem-
 pore novæ legis, ut docent Theologi omnes, & tradit
Gratian. & ibi gloss. in c. si. §. his ita, 6. dist. Sed quod de-
 9 cimæ à Deo institutæ sint, & ex jure divino † nunc
 quoq; debeantur, voluit gloss. 2. *in c. à nobis, & gl. pen.
 in cap. nuper de decim. tradunt Doct. in rubr. & c. paro-
 chianos, c. in aliquibus & c. tua, il. 1. eod. tenentque
 expresse Tyndar. & Rebus. loc. cit. Andr. Hisp. in sua
 reg. decimarum, versic. decima est jure naturali, num. 1.
 § 6 & 15. Rot. Rom. decis. 1. num. 1. de decim. in antiq. &
 decis. 14. nu. 2. de jud. in no. & alii passim. Est enim hæc
 opinio*

opinio fere communis canonistarum. Imo idem † de- 10
 cifum videtur à summis Pontificibus, *in c. tua, il. 1. &*
2. c. parochianos, & c. in aliquibus, de decim. & Concil.
infra citandis, cum aliis concord. qua ubique allegantur
à gloss. & canonist. Contrarium tamen, quod de jure
 divino nunc non debeantur, † voluerunt Abul. *Marr. 11*
18. q. 90. & Ugo de S. Vi& l. 1. de sacr. par. 11. c. 4. & 11. ce-
teriq; Theologi, quos late, sed leviter refellunt Tyn-
dar. Germon. & Rebuf. locis citatis. Sed opinionem A-
 bul. & Vg. quod decimæ à Deo institutæ quidem sint,
 non tamen ex nunc præcepto divino debeantur, præ-
 ter D. Thom. 2. 2. q. 87. art. 1. & ibi Cajet. *Sot. lib. 9. de*
just. & jur. q. 4. art. 1. & alios omnes Theologos, teste
 Alph. Castr. *de hares. verb. Decima,* quib. hac in re, ma-
 gis quam canonistis credendum est, cum de jure divi-
 no interpretando agatur, quod proprium eorum mu-
 nus est, tenent † inter Juristas Covar. maxime auctori- 12
 tatis vir, *d. cap. 17. numer. 2. & 3. Thom. Zerol. in sua*
praxi Episc. verbo, decima, in princip. Navar. in man.
conf. c. 21. n. 28. & 31. & tract. de redd. eccl. q. 1. monit.
59. num. 1. & conf. 2. num. 3. tit. de decimis, vol. 1. Fern.
Vasq. contro. illustr. lib. 2. c. 89. num. 1. in fi. & Turre-
crem. in cap. revertimini, n. 5. & 6. 16. q. 1. & Summistæ
 fere omnes, qui vel canonistæ sunt, vel canonū haud-
 quaquam ignari *verbo, decima,* ubi etiam late & opti-
 me probant horum Doct. quamplures, illud † præce- 13
 ptum decimarū non morale esse, sed potius judiciale.
 Judicialia autem † nunc vim legis non obtinent, ut 14
 tradit S. Thom. 1. 2. q. 104. art. 3. *Alens. 2. p. sum. q. 3. n. 1.*
Bonav. 4. senten. distinct. 3. art. 3. q. 2. Scotus q. ultima,
& alii passim, & inter Iurisconsultos late tradit Tiraq.
de retr. lign. in pras. num. 8. & in specie, quod decima-
 rum præceptum tanquam judiciale abrogatum sit,
 tradit post alios *Henriq. l. 7. sum. theob. mor. c. 17. nu. 1.*
 Omnia vero in contrarium allegata, solum probant,
 decimas institutas fuisse à Deo, & præceptas in lege ve-
 teri, ut fuse tradit *Vasq. & Covar. loc. cit. Quibus &*
 ego libenter adhæreo propter illorum optimas ratio-
 nes;

- nes; maxime quia contra divinum præceptum nulla datur consuetudo, aut dispensatio, quæ tamen in solutione decimarum admittitur, ut *infra suo locis dicemus*. Illud sane non inficior, jure naturali & divino teneri subditos ad sustentandum pastorem animarum suarum indigentem, ut post *D. Thom. Sot. & alios optimeprobat Covar. d. num. 2 & 3. Vasq. Turrecr. & Navar. locis citatis*. Quoad substantiam ergo, hoc est, quoad congruam sustentationem ministrorum, dici possunt ¶ decimæ de jure naturali, & divino; quoad modum vero; quod nimirum hæc sustentatio fiat per viam decimarum, id est de jure humano, ut late, & optime explicant præcitati Doct. & in hoc consistit hæc opinio, quæ etiam vel ex eo probabilis redditur, quod
- 17 præceptum decimarum ¶ inter ecclesiæ præcepta numeratur.

QUÆRO TERTIO, *An decima præcepta sint jure Pontificio?*

- 18 Respondeo, ¶ omnibus notum esse, quod sic; de hoc enim sunt infiniti prope *tex. in cap. decima, 16. q. 1. c. omnes decima, 16. q. 7. & omnes cap. tam Decret. quam 6. & clem. sub hoc tit. de decim. ubi omnes hoc clamant, & in Conc. Magunt. c. 38. sic dicitur, admonemus, atque præcipimus, ut decimas dari de omnibus non negligatur, quia Deus ipse sibi dari consuluit, & Conc. Trident. sess. 25. c. 12. de refor. docet, decimas debitas esse Deo, & qui eas dari noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadere, earumq; solutionem præcipit sub pœna excommunicationis.*

QUÆRO QUARTO, *Quam ob causam introducta sint decima?*

- 19 Respondeo, multas ¶ esse causas, ob quas introductæ sunt, quas recenset inter alios *Rebus. d. tract. q. 2. n. 1. & seqq. Tynd. d. tract. num. 14. cum seqq.* sed illæ duæ
- 20 præcipuæ sunt; Altera, quod Deus O. M. ¶ eas sibi reservavit in signum universalis dominii, *c. cum non sit, & c. tua, il. 2. de decim. & colligitur ex Concil. Magunt. & Trid. locis alleg. hanc causam refert Rebus. d. q. 2. n. 1. Tyndar.*